

Sygn. akt I ACa 1011/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w (...) I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Anna Bohdziewicz
Sędziowie :	SSA Joanna Naczyńska (spr.) SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Barbara Białożył

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2018 r. w (...)

na rozprawie

sprawy z powództwa I. S. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego (...)

w (...), Prezesowi Sądu Rejonowego (...) w (...)

i Ministrowi Sprawiedliwości

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 29 czerwca 2017r., sygn. akt II C 496/16

1) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego (...) w (...) na rzecz powoda 10.000 (dziesięć tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 28 grudnia 2016r.,

b) oddala powództwo w pozostałej części;

c) nie obciąża powoda kosztami procesu;

2) oddala apelację w pozostałej części;

3) nie obciąża powoda kosztami postępowania apelacyjnego.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Anna Bohdziewicz	SSA Joanna Naczyńska
-------------------------------------	----------------------	----------------------

Sygn. akt I ACa 1011/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 czerwca 2017r. Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził od Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Rejonowego (...) w (...) na rzecz powoda I. S. (1) 30.000zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 28 grudnia 2016r. Kwotę tę zasądził z tytułu zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych. W pozostałej części powództwo o zadośćuczynienie i w całości powództwo o odszkodowanie oddalił. Nie obciążył powoda kosztami procesu.

Przedmiotem sporu na etapie postępowania apelacyjnego jest wyłącznie rozstrzygnięcie zasadzające zadośćuczynienie. Sąd Okręgowy podjął je po ustaleniu, że w dniu 3 lipca 2000r. powód został przesłuchany w charakterze podejrzanego o popełnienie przestępstwa z art. 286§ 1 i 3 k.k. w zw. z art. 12 k.k. (o wystawienie czeków bez pokrycia), a następnie wniesiony został przeciwko niemu akt oskarżenia o to przestępstwo do Sądu Rejonowego w (...). Postępowanie karne prowadzone przeciwko powodowi zostało zawieszono postanowieniem z 31 maja 2001r. z uwagi na występowanie długotrwałej przeszkody - z informacji policji wynikało, że powód przebywa za granicą. Postanowieniem z 2 kwietnia 2002r. Sąd Rejonowy zastosował wobec powoda tymczasowe aresztowanie oraz zarządził poszukiwanie powoda listem gończym. Zarządzenie to zostało wykonane przez Komendę Miejską Policji w C.. Postanowieniem z 19 stycznia 2004r. Sąd Rejonowy podjął zawieszono postępowanie, uchylił zastosowany wobec I. S. (1) środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania i wydał wyrok nakazowy skazujący powoda na grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł każda, zasądzający na rzecz (...) SA 565,88zł z ustawowymi odsetkami od 8 grudnia 2000r. i obciążający powoda kosztami postępowania (sygn. III K 37/04). Wyrok ten uprawomocnił się 25 lutego 2004r. Pismem doręczonym Komendzie Miejskiej Policji w C. w dniu 26 stycznia 2004r. odwołano zastosowany wobec powoda list gończy. Następnego dnia anulowano poszukiwania powoda. W marcu 2004r. zarządzono wykonanie wyroku. Powód został wezwany do uiszczenia grzywny, kosztów sądowych i kwoty zasądzonej na rzecz pokrzywdzonego, a ponieważ sum tych nie zapłacił - postanowieniem z 22 października 2004r. zawieszono postępowanie wykonawcze i zarządzono poszukiwanie powoda na terenie całego kraju. Odpis tego postanowienia wysłano powodowi na ostatni znany adres - powód go nie odebrał. Postanowieniem z 10 grudnia 2004r. podjęto zawieszono postępowanie i orzeczono wykonanie kary zastępczej 50 dni pozbawienia wolności. Również i to postanowienie, wysłane powodowi pod ostatnio znany adres, nie zostało przez powoda odebrane. Pismem z 12 stycznia 2005r. powód został wezwany do odbycia kary, nie podjął tego wezwania, w związku z czym zarządzono doręczenie mu wezwania za pośrednictwem Policji. Pismem z 14 marca 2005r. Komisariat II Policji w C. poinformował Sąd, że powód od 3 lat nie przebywa w miejscu zamieszkania i prawdopodobnie przebywa na terenie Niemiec. Postanowieniem z 22 października 2005r. ponownie zawieszono postępowanie wykonawcze i - na mocy art. 279 § 1 k.p.k. - zarządzono poszukiwanie skazanego listem gończym (drugi list gończy). O terminie posiedzenia, na którym zapadły te orzeczenia powód nie został zawiadomiony. Na postanowienie o zastosowaniu listu gończego nie służyło powodowi zażalenie, przysługiwało mu natomiast zażalenie na postanowienie o zawieszeniu postępowania wykonawczego. Pismami z 6 marca i 13 grudnia 2006r., 28 stycznia, 23 sierpnia i 24 listopada 2007r. oraz 3 września 2008r. Komenda Miejska Policji w C. informowała Sąd o braku jakichkolwiek ustaleń co do miejsca pobytu powoda, a pismem z 15 października 2009r., że w 3 sierpnia 2009r. powodowi został wydany paszport przez konsula RP w L.. 2 listopada 2009r., na wniosek Komendy Miejskiej Policji w C. Sąd Rejonowy wyraził zgodę na publikację listu gończego na stronach internetowych Policji. W pismach z 22 kwietnia 2010r. i 3 marca 2011r. Policja informowała Sąd o braku jakichkolwiek ustaleń co do miejsca pobytu skazanego. Postanowieniem z 14 lipca 2011r. umorzono zasądzone od powoda koszty sądowe wobec ich przedawnienia. Powód nie uczestniczył w posiedzeniu, na którym wydano to postanowienie i nie odebrał odpisu postanowienia. W pismach z 10 listopada 2011r. oraz 10 lipca 2012r. Policja informowała Sąd o braku ustaleń co do miejsca pobytu powoda. 12 czerwca 2013r. I. S. (2) zapłaciła nałożoną na powoda grzywnę i koszty sądowe w kwocie 1.221,27zł. Pismem z 18 czerwca 2013r., nadanym do Komendy Miejskiej Policji w C. faksem w

dniu 18 czerwca 2013r., a doręczonym tej K. pocztą tradycyjną 26 czerwca 2013r., odwołano karę zastępczą oraz poszukiwanie powoda listem gończym. Postanowieniem z 19 września 2013r. postępowanie wykonawcze zostało podjęte i odwołano listy gończe za skazanym. Tego też dnia zawiadomiono Krajowy Rejestr Karny o odwołaniu listu gończego. Postanowieniem z 30 lipca 2015r. umorzono postępowanie wykonawcze. Zarządzeniem z 5 sierpnia 2015r. zwrócono powodowi (na ostatni znany adres) nadpłatę wcześniej umorzonych kosztów sądowych w kwocie 221,27zł, której powód nie odebrał. W dniu 12 czerwca 2013r. obrońca powoda wniosła o uchylenie listu gończego. Wniosek złożyła do III Wydziału Karnego, a nie do XII Wydziału Wykonywania Orzeczeń, wskazując, że „ustały przyczyny poszukiwania powoda, a także, że 19 stycznia 2004r zapadł przeciw powodowi wyrok nakazowy.” Sędzia referent uznał, że wniosek ten dotyczy pierwszego listu gończego, zastosowanego w postępowaniu rozpoznawczym i 13 czerwca 2016r. ponownie zarządził odwołanie poszukiwania oskarżonego listem gończym.

Sąd Okręgowy ustalił także, że powód i jego żona wyjechali do Stanów Zjednoczonych w 2002r. Powód pracował tam jako osoba sprzątająca, a jego żona podjęła naukę. Matka powoda dowiedziała się o poszukiwaniu powoda listem gończym od swego brata w 2010 lub 2011r. Na jej prośbę, jej drugi syn sprawdził ten fakt w Internecie. Gdy powiedziała o tym liście powodowi, powód był zaskoczony i zdenerwowany, nie wiedział jak powiedzieć o tym żonie. Krótco po tym zdarzeniu, dalsza krewna J. S. powiedziała matce powoda, że znajoma poinformowała ją o poszukiwaniu powoda listem gończym. Mąż J. S. odnalazł w Internecie informację o poszukiwaniu powoda listem gończym. J. S. nie miała kontaktu z powodem, miała natomiast kontakt z jego żoną (przez skype), lecz nie powiedziała jej o liście gończym. Brat powoda nie miał z nim kontaktu. Żona powoda dowiedziała się o liście gończym kilka miesięcy później od swej siostry. Sytuacja finansowa powoda i jego żony w S. nigdy nie była dobra. Powód miał szansę na poprawę tej sytuacji przez podjęcie zatrudnienia w warsztacie samochodowym M. K.. Nie dostał tej pracy, ponieważ M. K. przed zatrudnieniem powoda sprawdził wpisy na jego temat w Internecie i natknął się na list gończy. Po powrocie powoda do Polski znaczna część jego znajomych odsunęła się od niego i jego rodziny, co powód łączy z publikacją listu gończego. Nikt nie wierzył, że zarzut dotyczył zaledwie 500zł. Według znajomych powód musiał sporo nakraść, czy też kogoś oszukać na duże pieniądze skoro jest poszukiwany listem gończym.

Poddając powyższe ustalenia ocenie prawnej, Sąd Okręgowy przyjął, że roszczenie powoda o zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych nie jest przedawnione w świetle regulacji art. 442¹§1 k.c., ponieważ list gończy, zawierający wizerunek powoda został opublikowany w Internecie w 2010r., a powód dopiero w toku procesu dowiedział się, że podstawą tej publikacji nie był pierwszy, lecz drugi list gończy, jak i dowiedział się o nieprawidłowościach związanych z wystawieniem drugiego listu gończego oraz zmodyfikował podstawę faktyczną roszczeń pozwu, dochodząc ich jako następstwa tych nieprawidłowości. Sąd Okręgowy podkreślił, że dobre imię i wizerunek mieszczą się w katalogu dóbr osobistych normowanych przez art. 23 k.c. i pozostają pod ochroną prawa cywilnego, niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Podkreślił, że zgodnie z art. 24§1 k.c. stosowanym w zw. z art. 448 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostało naruszone wskutek działań bezprawnych może żądać zadośćuczynienia pieniężnego. Przyjął, że publikacja w 2010r. listu gończego naruszała dobra osobiste powoda w postaci prawa do wizerunku i godności. Zauważył, że wprawdzie na postanowienie o zastosowaniu listu gończego wydane w toku postępowania wykonawczego powodowi nie przysługiwało zażalenie, niemniej mógłby on zaskarżyć postanowienie o zawieszeniu postępowania wykonawczego, wywołując kontrolę zarządzenia listu gończego. Sąd Okręgowy podkreślił, że wobec braku zawiadomienia powoda o terminie posiedzenia w dniu 22 października 2005r., Sąd nie powinien podejmować na tym posiedzeniu żadnych czynności, w związku z czym zarządzenie o poszukiwaniu powoda listem gończym nie powinno zostać wydane, w konsekwencji czego dalsze czynności wywołane tym zarządzeniem były bezprawne. Stwierdził, że powód powinien zostać zawiadomiony o tym posiedzeniu na ostatni znany sądowi adres, a wiedza o tym posiedzeniu mogła mu umożliwić zapłatę grzywny i zakończenie postępowania wykonawczego. Zaakcentował, że treść drugiego listu gończego nie odpowiadała stanowi faktycznemu, ponieważ w dacie jego opublikowania powód nie był już podejrzany o popełnienie przestępstwa, ale został skazany za to przestępstwo. Zauważył także, że fakt popełnienia przestępstwa przez daną osobę wiadomy jest wprawdzie dość licznej, lecz ograniczonej grupie osób - poszkodowanemu przestępstwem i najbliższym członkom rodziny sprawcy i poszkodowanego oraz pracowników organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Tymczasem publikacja informacji o poszukiwaniu listem gończym w tak łatwo dostępnym i masowo używanym medium jakim jest Internet czyni ją powszechnie dostępną dla teoretycznie

nieograniczonej liczby odbiorców, mogą się z nią zapoznać osoby postronne (internauci). Podkreślił też, że stosownie do treści art. 280§3 k.p.k. list gończy rozpowszechnia się, zależnie od potrzeby przez rozesłanie, rozplakatowanie lub opublikowanie, w szczególności za pomocą prasy, radia i telewizji oraz, że podanie listu gończego do publicznej wiadomości, nie jest obowiązkowe oraz, że z istoty listu gończego nie wynika, że fakt poszukiwań listem gończym powinien być powszechnie znany.

Przytaczając art. 448 k.c. stanowiący, że w razie naruszenia dobra osobistego Sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę Sąd Okręgowy podkreślił, że przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych nie jest obligatoryjne oraz, że to od oceny sądu zależy, czy i w jakiej wysokości je zasądzi, przy czym decyzja sądu w tej materii nie może być wynikiem dowolnego uznania. Przyjął, że o zasądzeniu zadośćuczynienia pieniężnego powinno decydować to, że dla pełnego naprawienia krzywdy doznanej przez osobę, której dobro osobiste zostało naruszone, niewystarczające są inne zastosowane środki zmierzające do usunięcia skutków naruszenia. Miarkując wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia stwierdził, że ustalenie odpowiedniej sumy pieniężnej powinno nastąpić z uwzględnieniem okoliczności dotyczących rodzaju chronionego dobra, rozmiaru doznanego uszczerbku, charakteru następstwa naruszenia, stosunków majątkowych zobowiązanego, itp. Wążąc, że doznana przez powoda krzywda ograniczała się do poczucia wstydu, oraz niepewności co do swojej sytuacji prawnej, jak również wążąc, że umieszczenie danych powoda na stronach internetowych miało swoje podstawy prawne z wyjątkiem tego, że powód nie był już podejrzany o popełnienie przestępstwa, lecz skazany za to przestępstwo, Sąd Okręgowy uznał, że żądana przez powoda kwota z tytułu zadośćuczynienia jest wygórowana oraz, że odpowiednią sumą będzie 30.000zł i taką też kwotę zasądził na podstawie art. 24 w zw. z art. 448§1 k.c. od pozwanego Skarbu Państwa Sądu Rejonowego (...) w (...). Podkreślił, że wprawdzie orzeczenie z 2005r. o poszukiwaniu powoda listem gończym zapadło przed Sądem Rejonowym w (...), który obecnie nie istnieje, lecz zdarzeniem, które doprowadziło do naruszenia dóbr osobistych była decyzja Sądu Rejonowego (...) z 2009r. o publikacji tego listu gończego wydanego na posiedzeniu jawnym, o którym powód nie został zawiadomiony. Uznał, że natychmiastowa wykonalność zarządzenia listu gończego nie wżrusza bezprawności działania pozwanego, ponieważ posiedzenie, na którym zarządzono wydanie listu gończego powinno zostać odroczone w celu zawiadomienia powoda o jego terminie.

W oparciu o art. 102 k.p.c. Sąd Okręgowy nie obciążył powoda kosztami procesu, odwołując się do podstaw faktycznych pozwu, a w szczególności mylącej treści listu gończego, pozwalającej powodowi przypuszczać, że jest poszukiwany w związku z listem gończym, który uchylono, a nadto odwołując się do charakteru sprawy i sytuacji finansowej oraz rodzinnej powoda.

Apelację od wyroku wniósł pozwany, domagając się jego zmiany przez oddalenie powództwa w całości, a alternatywnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części uwzględniającej powództwo i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. W każdym z tych przypadków wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej RP kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje. Zarzucił naruszenie prawa procesowego, a to:

- art. 193§2¹ k.p.c. w zw. z art. 193§3 k.p.c. i art. 192 k.p.c. w zw. z 187 k.p.c. i art. 132 k.p.c. przez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że powód skutecznie zmodyfikował podstawę faktyczną roszczenia w sytuacji, gdy pismo modyfikujące tę podstawę doręczył bezpośrednio pełnomocnikowi pozwanego, a zmiana przedmiotowa powództwa mogłaby zostać dokonana jedynie z chwilą doręczenia pozwanemu przez sąd pisma modyfikującego podstawę, odpowiadającego wymogom formalnym pozwu;

- art. 321§1 k.p.c. w zw. z art. 187 k.p.c. przez ich zastosowanie, polegające na zasądzeniu zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną w związku z bezprawnym naruszeniem dóbr osobistych powoda polegającym na opublikowaniu listu gończego z 15 lipca 2005r. podczas, gdy powód nie zmienił skutecznie podstawy faktycznej powództwa, a zatem sąd orzekał co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem pozwu.

Apelujący podniósł także zarzut sprzeczności istotnych ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na uznaniu, że:

- treść listu gończego była wprowadzająca w błąd i sugerująca, że mimo uchylenia listu gończego sąd nie wydał zarządzeń i nie odwołał poszukiwań, bo w liście tym jest mowa o tym, że powód jest podejrzany, w sytuacji gdy został on skazany, podczas list gończy z 2002r. obejmował informacje jedynie o przestępstwie zarzucanym, a list gończy z 2005r. powinien obejmować informacje o poszukiwaniach powoda jako skazanego, co w ocenie apelującego doprowadziło Sąd do wniosku, że list gończy rozpowszechniony na stronach internetowych zawierał błędną informację o poszukiwaniu powoda jako podejrzanego o popełnienie przestępstwa z art. 286§ 1 k.k. na podstawie drugiego listu gończego;

- powód nie wiedział o bezprawnych poszukiwaniach go listem gończym, podczas gdy matka powoda zeznała, że poinformowała powoda o poszukiwaniu go listem gończym.

Ponadto zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a to:

- art. 328§2 k.p.c. poprzez oczywistą sprzeczność uzasadnienia wyroku, polegającą z jednej strony na wskazaniu, że nie było podstaw prawnych do poszukiwania powoda listem gończym, a z drugiej strony stwierdzeniu, że podstawy takie istniały „z wyjątkiem kwestii, że powód jest podejrzany, bowiem był skazany”;

- art. 321 §1 k.p.c. poprzez jego zastosowanie polegające na orzekaniu co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem przez zasądzenie zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną przez naruszenie dobra osobistego w postaci czci w odmianie wewnętrznej- godności, podczas gdy powód swoją krzywdę utożsamiał jedynie z naruszeniem jego dobrego imienia, tj. czci w postaci zewnętrznej;

- art. 233§1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów w zakresie w jakim:

a) sąd uznał, że treść listu gończego była wprowadzająca w błąd i sugerująca, że mimo uchylenia listu gończego sąd nie wydał zarządzeń i nie odwołał poszukiwań, bowiem w liście gończym jest mowa o tym, że powód jest podejrzany, a nie że został skazany, podczas gdy to dopiero rozpowszechnianie listu gończego na stronach internetowych zawierało błędną informację o poszukiwaniu powoda jako podejrzanego o popełnienie przestępstwa;

b) sąd dał wiarę jedynie zeznaniom powoda i jego żony co do okoliczności dowiedzenia się przez powoda o fakcie publikacji listu gończego, podczas gdy spójne z ich zeznaniami były także zeznania matki powoda, którym sąd dał wiarę co do skutków wynikających z publikacji listu gończego w Internecie;

c) sąd uznał, za wiarygodne zeznania powoda, że gdy wrócił do Polski, to znaczna część znajomych odsunęła się od niego i jego rodziny wskutek publikacji listu gończego, podczas gdy z zeznań świadków nie wynika, by znajomi się od niego odsunęli, a w związku z tym, że powód przez cały czas pobytu za granicą utrzymywał sporadyczny kontakt tylko z najbliższą rodziną to naturalną konsekwencją tego stanu jest osłabienie więzi międzyludzkich

- art. 98 w zw. z art. 99 k.p.c. przez ich niezastosowanie polegające na:

a) uznaniu, że zachodzą szczególne okoliczności w rozumieniu art. 102 k.p.c. przemawiające za nieobciążeniem powoda kosztami procesu z uwagi na jego trudną sytuację materialną, podczas gdy powód wystąpił z roszczeniem wygórowanym;

b) nieobciążeniu powoda obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów postępowania, na tej podstawie, że powód miał podstawy, by uważać, że jest osobą poszukiwaną listem gończym i w konsekwencji miał prawo, by wytoczyć powództwo, które to okoliczności wiązały się z informacją o liście gończym z 2002r., podczas gdy Sąd Okręgowy uznał, że powód skutecznie zmodyfikował podstawę faktyczną powództwa przez wiązanie bezprawności tylko z wydaniem listu gończego z 2005r.

c) odstąpieniu od obciążania powoda w całości kosztami postępowania w sytuacji, gdy powód sam naruszał porządek prawny, a przed wyjazdem za granicę wiedział o toczącym się wobec niego postępowaniu przygotowawczym, co przeczy zasadzie słuszności.

Nadto pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego:

- art. 442¹§1i3 k.c. przez jego niezastosowanie, a w konsekwencji wadliwe uznanie, że roszczenie powoda nie jest przedawnione, ponieważ powód dowiedział się o okolicznościach związanych z publikacją listu gończego dopiero w toku tego procesu, podczas gdy powód już w 2010/2011r. wiedział o szkodzie i o osobie zobowiązanej do jej naprawienia, a najpóźniej miał taką wiedzę w czerwcu 2013r.;

- art. 23 i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie, skutkujące:

a) przyjęciem, że pozwany bezprawnie naruszył dobra osobiste powoda w postaci godności, podczas gdy powód wiązał krzywdę z naruszeniem dobrego imienia;

b) zasądzeniem rażąco wygórowanego zadośćuczynienia podczas, gdy krzywda powoda nie uzasadnia przyznania zadośćuczynienia w tej wysokości

- art. 5 k.c. przez jego niezastosowanie, polegające na uznaniu, że występując o zadośćuczynienie powód nie naruszył zasad współżycia społecznego podczas, gdy jego działanie naruszało zasadę moralności, słuszności oraz uczciwości i nie powinno korzystać z ochrony;

- art. 481§1 i 2 k.c. w zw. z art. 363§k.c. przez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że odsetki ustawowe od ustalonej w wyroku kwoty zadośćuczynienia powinny być zasądzone od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu, zamiast od dnia wyrokowania.

Powód wniósł o oddalenie apelacji, jako bezzasadnej i o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie były prawidłowe i znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Podejmując je, Sąd Okręgowy nie naruszył w żadnej mierze przepisów procesowych, w tym art. 233 §1 k.p.c., jako że nie przekroczył zasad swobodnej oceny dowodów, ani też nie naruszył zasad logiki i doświadczenia życiowego. Stąd też ustalenia te Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne.

Trzon podstawy faktycznej powództwa stanowił niekwestionowany fakt opublikowania w Internecie listu gończego, zawierającego wizerunek powoda, z którego wynikało, że powód I. S. (1), ur. (...), zam. C. jest poszukiwany na podstawie listu gończego wydanego przez Sąd Rejonowy (...) sygnatura akt IIIK 37/04, jako podejrzany o popełnienie przestępstwa z art. 286§1 k.k. Powód wiedział o tym, że list gończy dostępny był w Internecie od 2010 lub 2011r. do czerwca 2013r., a ponieważ treść tego listu wskazywała na poszukiwanie powoda na podstawie listu gończego z 2002r., uzasadniając pozew wskazał, że list ten publikowany był bezprawnie w okresie od 2004 do 2013r., mimo jego uchylenia w 2004r. Następnie, wobec ustalenia w toku procesu, że pierwszy list gończy został odwołany i wycofano jego publikację w 2004r., a opisany w pozwie list gończy jest kolejnym listem gończym, o nieadekwatnej do stanu faktycznego treści (powód był poszukiwany już jako skazany, a nie podejrzany), którego publikację zarządził w toku postępowania wykonawczego (w sprawie XXIVWP 23/05) i zamieszczono w Internecie w 2010r., powód oświadczył - w piśmie datowanym na 18 kwietnia 2017r.-, że bezprawności publikacji listu gończego upatruje w tym, że zarządzenie o poszukiwaniu go listem gończym zostało wydane na posiedzeniu jawnym w dniu 22 października 2004r., o którym nie został zawiadomiony. Pismo to zostało doręczone pełnomocnikowi pozwanego bezpośrednio przez pełnomocnika powoda. Dokonana przez powoda zmiana uzasadnienia pozwu nie stanowiła klasycznej, pełnej

zmiany podstawy faktycznej powództwa. Jednakże przyjmując nawet za apelującym, że zmianę taką stanowiła, w związku z czym pozwany winien otrzymać odpis pisma z 18 kwietnia 2017r. za pośrednictwem Sądu, a nie bezpośrednio od pełnomocnika powoda, to okoliczność ta nie jest w stanie wzruszyć ani skuteczności modyfikacji uzasadnienia pozwu, ani zaskarżonego wyroku, ponieważ Sąd Okręgowy modyfikację tę przyjął, a pozwany zapoznał się z treścią pisma powoda z 18 kwietnia 2017r. i miał możliwość ustosunkowania się do zawartych w nim twierdzeń i wniosków, w konsekwencji czego z naruszenia przez powoda i Sąd art. 132§2 k.p.c. pozwany nie może wywieść żadnych negatywnych konsekwencji.

Nie dopatrył się Sąd Apelacyjny także zarzucanego naruszenia art. 328§ 2 k.p.c. jako że Sąd Okręgowy nie popadł w sprzeczność wskazując, że nie było podstaw prawnych do zarządzenia poszukiwania powoda jako podejrzanego, a podstawy takie istniałyby w odniesieniu do powoda jako skazanego. W istocie bowiem w 2010r. nie było podstaw prawnych do zarządzenia poszukiwania powoda listem gończym – jako podejrzanego (na podstawie listu gończego z 2002r., z racji jego uchylecia), natomiast podstawy takie istniałyby w odniesieniu do powoda jako skazanego, na podstawie listu gończego z 2004r. gdyby został on zawiadomiony o posiedzeniu, które odbyło się 22 października 2004r., na którym zarządzono wydanie listu gończego.

Wbrew też wywodom apelacji Sąd Okręgowy nie naruszył art. 321 §1 k.p.c., jako że nie orzekał co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem pozwu. Wprawdzie apelujący trafnie wywodzi, że nie można utożsamiać godności i dobrego imienia oraz, że godność osobista jest określana mianem czci wewnętrznej, co obejmuje wyobrażenie człowieka o własnej wartości oraz oczekiwanie szacunku ze strony innych ludzi, natomiast dobre imię jest określane mianem czci zewnętrznej, co obejmuje opinię, jaką o człowieku mają inne osoby. Niemniej po pierwsze i godność i dobre imię są emanacją tego samego dobra osobistego - czci, a po wtóre nie sposób zgodzić się ze stwierdzeniem, że powód domagał się zadośćuczynienia wyłącznie za naruszenie jego czci w wymiarze zewnętrznym. Powód podał, że pozwany naruszył jego dobra osobiste w postaci spokoju, dobrego imienia, wizerunku, danych osobowych, swobody poruszania się i swobody utrzymywania kontaktów z rodziną, a z jego twierdzeń i uzasadnienia pozwu wynikało, że zarzucał pozwanemu także naruszenie godność, ponieważ postrzegał siebie jako osobę, która nie powinna być poszukiwana listem gończym i oczekiwał szacunku ze strony innych osób i traktowania go jak osoby uczciwej i niekaranej. W tych okolicznościach Sąd Okręgowy mógł zakwalifikować roszczenie powoda jako ukierunkowane na ochronę wizerunku i godności.

Sąd Okręgowy trafnie też ocenił podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia. Uprawnioną była konstatacja, że powód dopiero w toku procesu dowiedział się, że podstawą publikacji nie było pierwsze (z 2002r.), lecz drugie (z 2004r.) zarządzenie o poszukiwaniu powoda listem gończym, jak i, że dopiero w toku procesu dowiedział się o nieprawidłowościach związanych z wystawieniem drugiego listu gończego. Z tej też przyczyny zmodyfikował uzasadnienie roszczeń pozwu, dochodząc ich jako następstwa tych nieprawidłowości. Konstatacji tej nie wzrusza fakt, że powód dowiedział się o internetowej publikacji listu gończego od swej matki w 2010 lub 2011r. Dla uznania roszczenia za przedawnione w oparciu o art. 442¹ k.c. (w brzmieniu obowiązującym do 27 czerwca 2017r.) konieczne byłoby ustalenie, że powód już w 2010 lub w 2011r. wiedział i o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Pełnej wiedzy o osobie zobowiązanej do naprawienia szkody wyrządzonej publikacją drugiego listu gończego powód nie posiadał nawet jeszcze w dacie wniesienia pozwu, z racji mylącej treści listu gończego. Gdyby nawet przyjąć, jak tego oczekuje pozwany, że powód miał pełną wiedzę o szkodzie i jej sprawcy w 2010/2011r. to trzeba zauważyć, że list gończy był publikowany w Internecie od 2010r. do czerwca 2013r. oraz w sprawie nie ustalono kiedy dokładnie usunięto ten list z Internetu. Bezsprzecznie jednak uczyniono to w oparciu o pismo odwołujące poszukiwanie powoda listem gończym z dnia 18 czerwca 2013r., które zostało nadane do Komendy Miejskiej Policji w C. faksem w dniu 18 czerwca 2013r., a doręczone Komendzie Miejskiej Policji w C. pocztą konwencjonalną w dniu 26 czerwca 2013r. Skoro pozew, sporządzony 21 czerwca 2016r., nadany pocztą wpłynął do Sądu 24 czerwca 2016r., a zatem przed upływem 3 lat od daty doręczenia Komendzie Miejskiej Policji w C. pisma odwołującego poszukiwanie powoda listem gończym, to roszczenie pozwu i w tym przypadku nie byłoby przedawnione w świetle regulacji art. 442¹§1i3 k.c. Natomiast jeśli list gończy usunięto z Internetu w najwcześniejszym z możliwych terminów, tj. w dniu nadania faksu (co stanowi jedynie spekulację) to opóźnienie powoda z wniesieniem pozwu byłoby jedynie parodniowe, co w okolicznościach

sprawy kwalifikowałoby podniesienie zarzutu przedawnienia na podstawie art. 5 k.c. za nieskuteczne, jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Bezsprzecznie Sąd Rejonowy (...) w (...) nie powinien był procedować na posiedzeniu jawnym w dniu 22 października 2004r., ponieważ powód o tym posiedzeniu nie został zawiadomiony. Zawiadomienie o tym posiedzeniu powinno zostać wysłane na ostatni znany Sądowi adres. Brak tego zawiadomienia pozbawił powoda możliwości zaskarżenia wydanego na tym posiedzeniu postanowienia o zawieszenia postępowania wykonawczego i dowiedzenia się o zarządzeniu drugiego listu gończego i, co ważne pozbawił powoda możliwości zapobieżenia dalszym czynnościom wykonawczym, w tym publikacji listu gończego (np. przez zapłatę nałożonej na powoda kary grzywny). W tej sytuacji Sąd Okręgowy miał podstawy ku temu, by dopatrzyć się bezprawności publikacji drugiego listu gończego. Bezprawności tej nie wzrusza - wbrew wywodom apelacji pozwanego - fakt, że zarządzenie listu gończego odbyło się w oparciu o prawomocny i zgodny z prawem wyrok skazujący. Publikacja drugiego listu gończego była bezprawna i godziła w godność i wizerunek powoda. Trafnie Sąd Okręgowy przyjął, że w związku z tym naruszeniem dóbr osobistych - na podstawie art. 24§1 k.c. w zw. z art. 448 k.c. - pozwany zobowiązany jest do zapłaty powodowi zadośćuczynienia. Ustalając wysokość stosownego i odpowiedniego do okoliczności zadośćuczynienia, Sąd Okręgowy trafnie wziął pod uwagę czasokres trwania naruszenia i wszelkie dolegliwości powoda z nim związane oraz stopień ich natężenia. Słusznie zauważył, że publikacja listu gończego w Internecie znacząco powiększyła krąg osób, które o tym liście się dowiedziały, przez które to osoby powód nie chciał być postrzegany jako oszust i złodziej. Niemniej Sąd Okręgowy pominął okoliczność, że powód mógł przeciwdziałać publikacji listu gończego, odbierając korespondencję kierowaną do niego po dniu 22 października 2004r., zapoznając się z aktami sprawy karnej (osobiście lub zlecając tę czynność wcześniej obrońcy), jak i uiszczając w terminie na wezwanie Sądu (doręczone pod ostatnio znany adres) obciążającą go grzywnę. Nadto nie sposób pominąć okoliczności, że rozpowszechniona listem gończym informacja była prawdziwa, powód był podejrzany o popełnienie przestępstwa z art. 286§1 k.k., co więcej w dacie publikacji drugiego listu gończego był już skazany za to przestępstwo prawomocnym wyrokiem, który to wyrok nie został w żaden sposób wzruszony. Fakt skazania prawomocnego skazania powoda nie pozbawia go jednakże roszczeń wynikających z wadliwych i bezprawnych czynności podjętych przez Sąd w toku postępowania wykonawczego. Biorąc pod uwagę te okoliczności Sąd Apelacyjny uznał, że zasądzona przez Sąd Okręgowy kwota 30.000zł z tytułu zadośćuczynienia nie jest odpowiednią, w szczególności jest sumą zbyt wysoką, dlatego też obniżył ją do 10.000zł.

Odsetki od zadośćuczynienia Sąd Okręgowy zasądził prawidłowo - w oparciu o art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c., przy trafnym założeniu, że orzeczenie Sądu przyznające zadośćuczynienie ma charakter rozstrzygnięcia deklaratoryjnego, a zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia ma charakter zobowiązania bezterminowego, toteż przekształcenie go w zobowiązanie terminowe może nastąpić w wyniku wezwania dłużnika przez wierzyciela do spełnienia świadczenia. Wezwanie takie stanowi też doręczenie odpisu pozwu, które nastąpiło 27 grudnia 2016r., zatem Sąd Okręgowy, zasądzając odsetki od dnia następnego, tj. 28 grudnia 2016r. nie naruszył przepisów prawa. Sąd Apelacyjny nie znalazł też podstaw by zmienić rozstrzygnięcie o kosztach procesu, które Sąd Okręgowy podjął w oparciu o art. 102 k.p.c. Mimo, że powód utrzymał się ze swym żądaniem tylko w nieznacznej części, za takim rozstrzygnięciem istotnie - tak jak to przyjął Sąd Okręgowy przemawiał charakter sprawy i jej okoliczności, a w szczególności myśląc treść opublikowanego w Internecie listu gończego, a nadto sytuacja materialna i rodzinna powoda, którego jedynym dochodem jest świadczenie pielęgnacyjne wynoszące ok. 1.300zł miesięcznie, które powód pobiera z tytułu rezygnacji z zatrudnienia na rzecz opieki nad niepełnosprawnym synem.

Z tych to też przyczyn, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok jedynie o tyle, że obniżył zasądzone na rzecz powoda zadośćuczynienie do 10.000zł. W dalej idącym zakresie apelację pozwanego oddalił, jako bezzasadną, a to w oparciu o art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzekł na zasadzie słuszności i kierując się tymi samymi kryteriami co przy orzekaniu o kosztach postępowania przez Sądem Okręgowym (charakterem i okolicznościami sprawy oraz trudną sytuacją rodzinną i materialną powoda) - na podstawie art. 102 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. - nie obciążył powoda kosztami postępowania apelacyjnego.

SSO Aneta Pieczyrak SSA Anna Bohdziewicz SSA Joanna Naczyńska

- Pisulińska